लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रुपरेखालाई निम्न अनुसार विभाजन गरिएको छ :

भाग १
लिखित परीक्षा(Written Examination) :–प्रथम चरण **पूर्णाङ्क :– १००**
द्वितीय चरण **पूर्णाङ्क :–२००**
भाग२
अन्तिम चरण (Final Examination) :– सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता **पूर्णाङ्क :– ६०**

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. लिखित परीक्षा :- प्रथम चरण (First Phase)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र अभिरुचि परीक्षण	१००	४०	वस्तुगत: बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	५० प्रश्न x २ अङ्क	४५मिनेट

२. लिखित परीक्षा :- द्वितीय चरण (Second Phase)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
द्वितीय	समसामयिक विषय	१००	४०	विषयगत (Subjective)	४ प्रश्न x ५ अङ्क ८ प्रश्न x १० अङ्क	३ घण्टा
तृतीय	लैङ्गिकता र विकास	१००	४०	विषयगत (Subjective)	१० प्रश्न x १० अङ्क	३ घण्टा

अन्तिम चरण: - सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test, Group Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्यूटर सीप परिक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
सामूहिक परीक्षण(Group Test)	१०	समूहमा व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation in Group)	३०मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता(Individual Interview)	४०	मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई **लिखित परीक्षा (प्रथम चरण र द्वितीय चरण) तथा अन्तिम चरण (सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता)** गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।
२. **प्रश्नपत्र नेपाली भाषामा हुनेछ। तर प्रथम पत्रको** Aptitude Test **को प्रश्नपत्र अंग्रेजी भाषामा हुनेछ।**
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

५. परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

६. विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका अङ्कका हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।

७. परीक्षामा सोधिने प्रश्न संख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र ⁄ विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।

८. आयोगबाट संचालन हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।

९. विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरुको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

१०. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र ⁄ विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्क्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

११. **प्रथम चरण (First Phase) को लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरण (Second Phase) को लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।**

१२. लिखित परीक्षाको प्रथम चरण (First Phase)मा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको **शत् प्रतिशत अङ्क** तथा द्वितीय चरण (Second Phase)को प्राप्ताङ्कहरु जोडि कूल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ ।

१३. लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र अन्तिम चरणको सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।

१४. लिखित परीक्षा र अन्तिम अन्तिम चरणको सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।

१५ पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७६⁄०२⁄१२

लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा :- प्रथम चरण(First Phase)

प्रथम पत्रः- सामान्य ज्ञान र अभिरुचि परीक्षण (Aptitude Test)
Part (A)

1. सामान्य ज्ञान **३० प्रश्न × २ अङ्क =६० अङ्क**

1.1 **भूगोल** - नेपाल तथा विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल

1.2 **इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था**

1.2.1 विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरु

1.2.2 नेपालको प्राचीनकाल तथा मध्यकालको राजनीतिक, आर्थिकएवं सामाजिक सांस्कृतिक अवस्था र आधुनिकनेपालको इतिहास

1.2.3 नेपालमा लोकतन्त्रको लागि भएका जनआन्दोलनहरु

1.2.4 नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषा, साहित्य र कला

1.3 **शासनपद्धति र शासन** - संविधान, राजनैतिक व्यवस्था, अधिकारमा आधारित सवाल/विषयहरु र नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम

1.4 **आर्थिक विकास**

1.4.1 नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरु (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, र विद्युत)

1.4.2 नेपालको अर्थतन्त्रसँग सम्वद्ध योजना, स्रोत/साधनहरुको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरु

1.4.3 नेपालको विश्वसँगको आर्थिक गतिविधिहरु

1.5 दिगो विकास, वातावरणीय पारिस्थिति, पर्यावरणीय संरक्षण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, जनसांख्यिकी, शहरीकरण, बसोवास, प्रदूषण, प्राकृतिक स्रोत तथा राष्ट्रिय सम्पदाहरुको संरक्षण सम्बन्धी सामान्य सवालहरु

1.6 **विज्ञान र प्रविधि**

1.6.1 प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरु, प्रसिद्ध वैज्ञानिक र तिनको योगदान

1.6.2 विज्ञान र प्रविधिको मानव जीवन र समाजमा परेको प्रभाव

1.6.3 क्रमविकाश(evolution), वंशाणु, स्वास्थ्य र रोग बारे सामान्य जानकारी

1.7 **अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था**

1.7.1 सार्क सदस्य राष्ट्रहरु तथा चीन, संयुक्त राज्य अमेरिका, संयुक्त अधिराज्य, रुस, फ्रान्स, जर्मनी, स्वीजरल्याड र जापान सँग नेपालको सम्बन्ध

1.7.2 संयुक्त राष्ट्रसंघ प्रणाली, बहुपक्षीय व्यवस्थापन र नेपाल

1.8 **राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरुः** राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक,आर्थिक, वैज्ञानिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य र संगीतसंग सम्वन्धित महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरु

Part (B)

2. Aptitude Test **<u>20 × 2= 40 Marks</u>**

2.1 Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action 5× 2 = 10 Marks

2.2 Non-verbal reasoning such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures, 5 × 2 = 10 Marks

2.3 Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning / operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work 5 × 2 = 10 Marks

2.4 General mental ability, logical reasoning and analytical ability 5 × 2 = 10 Marks

लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (सामान्य ज्ञान र अभिरुचि परीक्षण)को सामान्य ज्ञान Part (A) का पाठ्यक्रमका एकाईहरुबाट यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ ।

Table of Specification

Unit No.	Contents Title	No. of items
1.1	भूगोल	3
1.2	इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था	3
1.3	शासनपद्धति र शासन	2
1.4	आर्थिक विकास	3
1.5	दिगो विकास, वातावरणीय पारिस्थिति,....	3
1.6	विज्ञान र प्रविधि	2
1.7	अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था	2
1.8	राष्ट्रिय र अर्न्तराष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरु	8
Total		**50**

लोक सेवा आयोग

स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

द्वितीयपत्रः- समसामयिक विषय

खण्ड (A) – २५ अङ्क

१. सार्वजनिक व्यवस्थापन

१.१ सार्वजनिक व्यवस्थापनको परिचय र कार्यक्षेत्र

१.२ कर्मचारी व्यवस्थापनका विविध पक्षहरुः भर्ना, छनौट, नियुक्ति, पदस्थापन, बढुवा, तलब सुविधा, उत्प्रेरणा, वृति विकास, कार्यसम्पादन मूल्यांकन र अवकाश

१.३ संगठनः अवधारणा, प्रकृति, प्रकार र संगठनात्मक विकास

१.४ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, पदसोपान, निर्णय प्रक्रिया, नेतृत्व, समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन र निक्षेपण, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन

१.५ नेपालको सार्वजनिक प्रशासनको विकासक्रम, आधारभूत संरचना, विशेषता, सुधारका प्रयास एवं चुनौती

१.६ व्यवस्थापन परीक्षण

१.७ व्यवसायिकता, अनुशासन र आचार-संहिता

१.८ नागरिकबाट सार्वजनिक कार्यहरुको मूल्यांकन : सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण र तेस्रो पक्ष मूल्यांकन

१.९ सार्वजनिक व्यवस्थापनका नवीन अवधारणा

१.१० सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा कम्प्यूटर, इन्टरनेट, सामाजिक सञ्जाल, सूचना-सञ्चार प्रविधिको प्रयोग, अवसर तथा चुनौती

खण्ड (B) – २५ अङ्क

२. राज्य व्यवस्था र कानुन

२.१ राज्य व्यवस्थाको परिचय तथा संचालनको सिद्धान्त

२.२ नेपालमा संबैधानिक विकास

२.३ नेपालको संविधान

२.३.१ विशेषताहरु, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका

२.३.२ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरु

२.३.३ संबैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरुको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र

२.४ मानव अधिकार

२.५ नागरिक चेतना, नागरिकका कर्तव्य र जिम्मेवारी

२.६ कानूनका श्रोतहरु तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया

२.७ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

२.८ राज्यशक्तिको बाँडफाँड तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार

२.९ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीच अन्तरसम्बन्ध

२.१० भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

२.११ स्थानीय कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र आर्थिक कार्य प्रणाली सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (C) – २५अङ्क

३. सामाजिक आर्थिक मामिलाहरु

३.१ सामाजिक न्याय तथा समानता

३.२ सामाजिक एवं सांस्कृतिक रुपान्तरण

३.३ सामाजिक संरक्षण, सामाजिक सुरक्षा तथा जिम्मेवारी

३.४ सांस्कृतिक विविधता र सामाजिक परिचालन

३.५ श्रोत/साधनहरुको वितरणमा न्यायः असमानता एवं सीमान्तीकरण (प्रादेशिक, जातजातिगत, लैङ्गिक, ग्रामीण तथा शहरी)

३.६ जनसंख्या (बसोबास, बसाईसराई, शहरीकरण, प्रौढावस्था, शरणार्थी, विस्थापित जनसंख्या)
३.७ ज्वलन्त विषयहरु: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, ऊर्जा संकट र दिगो विकास
३.८ आर्थिक बृद्धि तथा आर्थिक विकास
३.९ स्थानीय तहको आर्थिक विकासको सम्भावना
३.१० आर्थिक विकासका प्रमुख पक्षहरु : कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार तथा मानव संशाधन
३.११ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
३.१२ व्यापार, बजार र श्रम उदारिकरण

खण्ड (D) – २५ अङ्क

४. विविध

४.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
४.२ राजनैतिक तटस्थता र प्रतिवद्धता
४.३ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता
४.४ सार्वजनिक - निजी साझेदारी (Public– Private Partnership)
४.५ संघीय प्रणाली र नेपालमा संघियता
४.६ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरु बीच अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
४.७ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सरकारी सेवा संचालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था र क्षेत्राधिकार
४.८ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
४.९ सार्वजनिक खरीद व्यवस्थापन र यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
४.१० लेखा प्रणालीको सिद्धान्त र नेपाल सरकारको श्रेस्ता प्रणालीको संक्षिप्त परिचय

....

यसपत्रका पाठ्यक्रमका खण्ड/एकाईहरुबाट सोधिने प्रश्नहरुको संख्या यथासम्भव निम्नानुसार हुनेछ।

द्वितीयपत्र का खण्ड	**A**	**B**	**C**	**D**	**जम्मा प्रश्न संख्या**
अङ्कभार	**२५**	**२५**	**२५**	**२५**	
छोटो उत्तर प्रश्न	**१**	**१**	**१**	**१**	**४**
लामो उत्तर प्रश्न	**२**	**२**	**२**	**२**	**८**
जम्मा प्रश्न संख्या	**३**	**३**	**३**	**३**	**१२**

लोक सेवा आयोग

स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र : लैङ्गिकता र विकास (Gender and Development)

खण्ड (क) :- अंक २०

१. लैङ्गिक अवधारणा

१.१ लिङ्ग र लैङ्गिकता (Sex and Gender)
१.२ स्त्रीत्व र पुरुषत्व (Femininity and Masculinity)
१.३ लैङ्गिक सामाजीकरण
१.४ पितृसत्ता र नारीवाद (Patriarchy and Feminism)
१.५ लैङ्गिक भूमिका र शक्ति सम्बन्ध
१.६ व्यावहारिक तथा रणनीतिक आवश्यकता
१.७ लैङ्गिक समानता तथा समता (Gender Equality and Equity)
१.८ संशाधन तथा अवसरमाथिको पहुँच र नियन्त्रण
१.९ लैङ्गिक विभेद (Gender Discrimination)

२. महिला अधिकार (Women’s Rights)

२.१ नेपालमा महिला आन्दोलन र यसका उपलब्धीहरु
२.२ महिलाका अधिकार (Women's Rights)
२.३ नेपालको संविधानमा महिलाका हकहरू
२.४ अवसर र चूनौतीहरु

खण्ड (ख) :- अंक ३०

३. महिला सशक्तिकरण (Women's Empowerment)

३.१ नेपाली महिलाको स्थिति- जनसाङ्ख्यिक, सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक
३.२ महिलाको बहुआयामिक भुमिका (Multiple roles of women)
 ३.२.१ पुनरुत्पादक भूमिका (Reproductive role)
 ३.२.२ उत्पादक भूमिका (Productive role)
 ३.२.३ सामुदायिक भूमिका (Community role)
 ३.२.४ प्रतिनिधिमूलक भूमिका (Constituency role)
३.३ महिलाको कार्यबोझ (Women's workload)
३.४ गरिबीको दुष्चक्रमा महिला (Women in vicious circle of poverty)
३.५ महिला सशक्तीकरणका आयामहरू-सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक
३.६ सामाजिक परिचालन, सहभागिता र सञ्जालीकरण (Social mobilization, Participation and Networking)
३.७ समूह गतिशीलता (Group dynamics)
३.८ महिलाका लागि लक्षित कार्यक्रम

४. लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा (Gender-based violence)

४.१ लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा : कारण र परिणाम
४.२ प्रथा, परम्पराका नाममा हुने हिंसा (Violence based on social traditions and practices)
४.३ घरेलु हिंसा (Domestic violence)
४.४ मानव बेचबिखन (Human trafficking) तथा ओसारपसार र नियन्त्रण
४.५ महिला हिंसाविरुद्ध पुरुषको संलग्नता

लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

खण्ड (ग) :- अंक ३०

५. विकासमा लैङ्गिक दृष्टिकोण

५.१ कल्याणकारी सोच
५.२ विकासमा महिला (WID)
५.३ महिला र विकास (WAD)
५.४ लैङ्गिकता र विकास (GAD)
५.५ अधिकारवादी अवधारणा
५.६ लैङ्गिक समानता र सामाजिकक समावेशी

६. लैङ्गिक समानता मापक सूचकाङ्कहरू (Gender Equity Measure Indices)

६.१ लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क (Gender Development Index – GDI)
६.२ लैङ्गिक सशक्तिकरण मापक (Gender Empowerment Measure – GEM)
६.३ मानव गरिबी सूचकाङ्क (Human Poverty Index – HPI)

७. लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण: प्रतिबद्धता र प्रयासहरू

७.१ अन्तराष्ट्रिय महिला सम्मेलनहरू (International Women Confer
७.२ महिलाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW), १९७९ र सोको इच्छाधीन आलेख (protocol), १९९९
७.३ बेइजिङ्ग कार्यमञ्च, १९९५
७.४ दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs)
७.५ संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्का प्रस्ताव नम्बर (Resolutions) १३२५ र १८२०
७.६ लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरणका लागि संस्थागत संयन्त्र
    ७.७.१ प्रतिनिधि सभाको महिला तथा सामाजिक समिति
    ७.७.२ महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरू
    ७.७.३ स्थानीय तह संयन्त्रहरु
    ७.७.४ राष्ट्रिय महिला आयोग
    ७.७.५ संयुक्त राष्ट्रसङ्घ अर्न्तगत महिला हेर्ने निकाय (UN Women)

खण्ड (घ) :- अंक २०

८. लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण (Gender Mainstreaming)

८.१ सैद्धान्तिक पक्ष
८.२ लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्याङ्क (Gender-disaggregated data)
८.३ लैङ्गिक विश्लेषण तथा परीक्षण (Gender analysis and audit)
८.४ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (Gender-responsive budget) र नेपालमा यसको अभ्यास
८.५ आवधिक योजनामा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण नीति
८.६ नेपालमा लैङ्गिक समानताका लागि गरिएका विशेष व्यवस्था: सकारात्मक विभेद, आरक्षण, सकारात्मक कार्य (Affirmative action) र अन्य विशेष व्यवस्था

९. सामाजिक सुरक्षा तथा सामाजिक समावेशीकरण

९.१ ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार र सामाजिक सुरक्षा
९.२ सामाजिक समावेशीकरण
९.३ सामाजिक समावेशीकरणमा लैङ्गिक सरोकारका पक्षहरू

लोक सेवा आयोग
स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

विषयः- कम्प्यूटर सीप परिक्षण (Computer Skill Test)

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
कम्प्यूटर सीप परिक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devanagari Typing	१ प्रश्न X २.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	१ प्रश्न X २.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Word processing	१ प्रश्न X ५ अङ्क	५ मिनेट

Contents

1. **Windows basic**
   - Introduction to Graphical User Interface
   - Starting and shutting down Windows
   - Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
   - Concept of files and folders
   - Searching files and folders

2. **Word processing**
   - Creating, saving and opening documents
   - Typing in Devanagari and English
   - Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
   - Inserting header, footer, page number
   - Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

-----

<u>अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशनः-</u>

1. देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरुको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछः-

	शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	**पाउने अंक**
	५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
	५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
	७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
	१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
	१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
	१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
	१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
	२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
	२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
	२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

2. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरुको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछः-

	शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	**पाउने अंक**
	६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
	६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
	९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
	१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
	१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
	१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
	२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
	२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
	२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
	३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरुले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट(Correct words/minute) निकालिनेछ ।

<u>Formula:</u>

$$\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute)} = \frac{(\text{Total words typed} - \text{Wrong words})}{5}$$

लोक सेवा आयोग

स्थानीय तह अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, छैठौं तह, महिला विकास अधिकृत पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

सामूहिक परीक्षण (Group Test)

सामुहिक परीक्षण व्यक्तित्व परीक्षण (Personality Test) को एक अंश हो। निजामती सेवाको क्षेत्रविस्तार तथा कार्य पद्धति परिवर्तन समेत भैरहेको सन्दर्भमा नेपाल सरकारका नीति, योजना, कार्यक्रम आदि माथि विचार-विमर्श, छलफल गरी तिनको अझै बढी प्रभावकारी तथा कार्यान्वयन योग्य समाधान पहिल्याउने सम्बन्धमा उम्मेदवारहरुको क्षमता पहिचान गर्नु यस परीक्षणको मूल मर्म हो।। यसको लागि छलफल, विचार-विमर्श गरी परिस्थिति बुझ्न सक्ने, निर्णय दिने, जनतालाई क्रियाशील बनाउने, चित्त बुझाउने, निर्धारित लक्ष्य अनुसार काम गर्ने/गराउने, जस्ता कामका लागि लेखन क्षमताका साथसाथै समस्यालाई यथार्थपरक ढंगले पहिचान गर्न सक्ने, वाकपटुता, शिष्टता, तर्कशक्तिको पनि आवश्यकता पर्दछ।

त्यसैले यस परीक्षणमा उम्मेदवारहरुको वौद्धिक क्षमता, संचार सीप, समूह गतिशिलता, व्यवहार, व्यक्तित्व, मनोवृति, क्रियाशीलता, निर्णयशक्ति, समस्या समाधान क्षमता, नेतृत्व क्षमता, समय व्यवस्थापन तथा व्यक्तित्वमा भएका अन्य गुणहरुको आंकलन अर्थात परीक्षण र मूल्याङ्कन गर्नको लागि उम्मेदवारहरुलाई कुनै समसामयिक विषय/सवाल/समस्यामा सामूहिक छलफल गरी प्रभावकारी र कार्यान्वयन योग्य समाधान निकाल्न दिइन्छ।

सामूहिक छलफल (Group Discussion)

यस प्रयोजनको लागि गरिने परीक्षण १० पूर्णाङ्क र ३० मिनेट अवधिको हुनेछ जुन नेताविहिन सामूहिक छलफल (Leaderless Group Discussion) को रुपमा अवलम्वन गरिने छ। दिइएको प्रश्न वा Topic का विषयमा पालैपालोसँग निर्दिष्ट समयभित्र समूहवीच छलफल गर्दै प्रत्येक उम्मेदवारले व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation) गर्नु पर्नेछ। यस परीक्षणमा मूल्याङ्कनको लागि देहाय अनुसारको ३ जना भन्दा बढीको समिति रहनेछ।

आयोगका सदस्य	-	अध्यक्ष
आयोगका सदस्य	-	सदस्य
मनोविज्ञ	-	सदस्य
दक्ष/विज्ञ (१ जना)	-	सदस्य

सामूहिक छलफलमा दिइने नमुना प्रश्न वा Topic

उदाहरणको लागि - उर्जा संकट, गरीबी निवारण, स्वास्थ्य बीमा, खाद्य सुरक्षा, प्रतिभा पलायन जस्ता Topics मध्ये कुनै एक Topic मात्र दिइनेछ।